

Сосницький літературно-меморіальний музей О. П. Довженка

Біографія відвідуваності

На початку минулого року захотілося нам довідатися, звідки приїздить в музей відвідувачі. Ми купили звичайну карту України, шпильки, розмістили інформаційне пояснення – і за бажанням всі відвідувачі ставили маячки на населених пунктах, з яких до нас прибували.

Отже, як і варто було чекати, найчастіше музей відвідували мешканці рідної Чернігівщини – кожен район області позначений шпилькою.

Чимало шпильок на мапі стоїть довкіл столиці нашої країни.

Сумщина, Дніпро, Одеса і область, Запоріжжя, Харківщина...

Нас не дивують, але по-особливому відгукуються маячки на окупованих містах Донецьк, Маріуполь, Авдіївка, Сєвєродонецьк. Це міста нашого колектив-

ного болю, але це також і чийсь знівечений долі, втрачені домівки, про які люди пам'ятають...

Найменше відвідувачів, згідно нашої карти, було з Правобережжя – є області, де взагалі не стоять шпильки. Сумно трішки... Будемо вірити, що найближчим часом їх географія розшириться до Вінниці, Житомира, Рівного, Волині... Чернігівщина – край надзвичайної краси, а ще – культурно-історична родзинка України, є що показати і на що подивитися. Ми працюємо заради того, аби це доводити.

Цьогоріч ми вже вели екскурсію для іноземця, який поцікавився, чому карта обмежена лише Україною. Треба, мабуть, робити ще одну – інтерактивну карту світу.

Майстер-різьбяр Анатолій Семенцов

Останнім часом майстер працював у своїй майстерні. І ось прийшов поділитись новонародженими роботами – плоскорельєфна різьба на різдвяно-фольклорну тематику.

Пласт «Святий Миколай» зображує святого, що крокує землею з мішком подарунків. Робота мила, її сюжет сповнений дитячої безпосередності і доброти.

Пласт «Ой ходила дівчина бережком» за мотивами жартівливої народної пісні народився, коли майстер співав цю піс-

ню двом маленьким онукам. Мотиви українських пісень часто лягають в основу робіт Анатолія Семенцова.

А недавно майстер відзначав черговий день народження.

Сердечно вітаємо цю прекрасну і світлу людину! Віднедавна сторіночка майстра з'явилася в Енциклопедії Сучасної України.

<https://esu.com.ua/article-887242>

«Патріархальна галактика»: подорож у минуле

Музей проводить цикл таких заходів. Відбулася цікава зустріч, присвячена історії села Киріївка, яке має глибоке історичне коріння, що сягає XVII століття.

В. о. директора музею Ольга Ярмуш розповіла про дослідження киріївчанина Миколи Січка (колишнього директора музею Довженка), продемонструвала відео з дрона, що показало сучасну Киріївку з висоти пташиного польоту. Також присутні почули унікальні щедівки у виконанні Ганни Лойченко, 1904 року народження.

Колишній мешканець Киріївки Михайло Щукін поділився спогадами про будівництво місцевих церкви, священицькі династії та хутір Гладомірівка, а також прочитав власний вірш про рідне село.

Дослідник Михайло Малиш розповів про події Другої світової війни, період окупації та визволення Киріївки у 1943 році.

Житель села Анатолій Ветров доповнив розповідь історичними фактами про вулиці, переселення мешканців, місцеві урочища та показав старовинні фотографії киріївчан.

Село Киріївка розташоване за 11 км від Сосниці на правому березі р.Убідь. Має багату археологічну минулину, а також є батьківщиною бійця УНР, одного із засновників Генерального Суду і особистого правника Симона Петлюри, а потому архієпископа УАПЦ в Австралії Варлаама (Віктора Соловія). Майже 300 киріївчан брали участь у Другій світовій війні, 129 з них не повернулись додому. Захищаючи Україну від рашистів вже у наш час, своє життя за рідну землю віддали 2 захисники – Володимир Семенцов та Євген Пастернак.

З Киріївки один з директорів нашого музею – Микола Арсенович Січко, який очолював заклад 18 років. Він залишив цікаві спогади про своє рідне село, а також про розселені хутори Січків і Гладомірівка. Тож, власне, саме з цього ми і почали свій краєзнавчий проєкт про села Сосниччини.

Наступною провели зустріч про придеснянські села Мале Устя, Заріччя, Чащі і Москальський.

Подарунок музею: сім мішків цінної старовини

До нас завітав сосничанин Михайло Михайлович Борисенко.

– Знаєте, – сказав Михайло Михайлович, – я перебираю скрині в селі і знайшов багато вишитих речей, які хочу, щоб не пішли на ганчір'я. Це робота моєї мами, невістки (братової дружини) і ще однієї родички. Може, б ви подивились і взяли їх в музей? Шкода викидати...

Такі пропозиції ми отримуємо нечасто, дуже схвилювали слова Михайла Михайловича. Адже не раз вже писали дописи з проханням не викидати вишивані речі, не рвати, не псувати, не палити...

Михайло Михайлович привіз сім (!) мішків старовини. Було там багато чого – рушники, божниці, скатертини, вишиті гладдю та хрестиком.

Ось імена вишивальниць, чия праця, віднині стане частиною музейного фонду: Борисенко Ганна Яківна 1941р. н. (с. Киріївка); Борисенко Меланія Василівна 1912 р. н., мама Михайла Михайловича (с. Лозова); Максименко Онисія, 1915 р. н., (с. Киріївка-Гутище).

Михайло Михайлович подарував музею і ще одну цінну побутову річ минулої – ступу для розтирання маку і дрібних круп.

Календар квітня – травня

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Софії та Олександра Русових видала щорічний календар «Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області на 2025 рік». Укладачі: Л. Студьонова, І. Каганова. Відповідальний за випуск Ю. Соболев. Друкуємо частину календаря на квітень – травень.

Квітень

1 – В с. Головеньки Борзенського повіту (нині Ніжинського р-ну) народився Юхим Іванович Фесенко (1850 – 1926), відомий одеський видавець і друкар, просвітителі і філантроп, почесний громадянин Одеси. У 1883 році він закрив у цьому місті друкарню.

12 – В Умані народилася Надія Олександрівна Данилевська (1960), педагог, випускниця НДПІ імені М. Гоголя, поетеса, збирачка фольклору, членкиня Національної спілки письменників України. Разом з чоловіком Миколою Ткачем, відомим етнологом і поетом, удостоєна звання лауреата премії імені М. Коцюбинського за низку книг про народну творчість Чернігівщини. Живе в Києві.

14 – В Чернігові народився Микола Онисимович Небилиця (1945 – 2000), художник і поет. Жив і працював у Чернігові.

19 – В с. Пелюхівка Прилуцького р-ну народився Василь Васильович Плющ (1945 – 2003), письменник, журналіст, лауреат міжнародної премії імені Г. Сковороди, колишній редактор газети «Літературна Україна».

20 – У містечку Березна на Менщині народився Борис Семенович Драпкін (1925 – 2003), Заслужений учитель України, краєзнавець, організатор у Березному краєзнавчого та музею Г. Г. Верьовки, лауреат премії імені М. Коцюбинського. Жив у Мені.

В Грузії народився Ігор Михайлович Ситий (1955), кандидат історичних наук, старший науковий співробітник обласного історичного музею імені В. В. Тарновського. Спеціалізується на археографічних публікаціях, дослідженні сфрагістики та геральдики, стародруків, рукописних книг, історії церкви доби Гетьманщини.

24 – В Чернігові народився Леонід Борисович Могунов (1925 – 2014), художник-графік, автор понад 8500 малюнків та ескізів архітектурних пам'яток Чернігівщини. Картини митця зберігаються в обласному художньому музеї імені Г. Галагана, музеях України, приватних колекціях Канади, США, Великої Британії.

В с. Лісконоги Новгород-Сіверського р-ну народився Олександр Васильович Балабко (1955), письменник, публіцист, поет-пісняр, журналіст, лауреат премії імені І. Франка, М. Коцюбинського.

30 – Народився Ілля Олександрович Сац (1875 – 1912), композитор, віолончеліст і диригент. У 1885 р. родина переїхала до Чернігова, де батько працював присяжним повіреним. Навчався у Чернігівській гімназії. У 1910 р. збирав фольклор на Чернігівщині. У Чернігові зберігся одноповерховий будинок по вулиці Оборонців Чернігова, № 15, який належав Сацам.

Травень

1 – В селі Нові Петрівці Вишгородського району Київщини народився Григорій Васильович Самойленко (1935), доктор філологічних наук, професор НДУ імені М. В. Гоголя, Заслужений

діяч науки і техніки України, автор книг про літературні процеси на Чернігівщині, лауреат премії імені М. Коцюбинського, Г. Вороного, М. Гоголя, почесний громадянин м. Ніжина. Помер 02. 02. 2025 р.

Народився Ігор Олійович Коцюбинський (1965), директор Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. М. Коцюбинського (2000 – 2023), лауреат ряду літературних премій. Правнук М. М. Коцюбинського.

1985 року засновано Чернігівський обласний молодіжний театр.

3 – В Прилуках народився Микола Федорович Яковченко (1900 – 1974), актор театру і кіно, Народний артист України. У Прилуках на Театральній площі споруджено пам'ятник артисту.

9 – В с. Рівчак-Степанівка Носівського (нині Ніжинського) р-ну народився Степан Пилипович Постернак (1885 – 1938), бібліотекознавець, історик, філолог, педагог, організатор бібліотечної справи в Україні, перший директор Всенародної бібліотеки України при ВУАН (нині Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського). Репресований за участь у нібито «антирадянських терористичних організаціях», у 1938 р. страчений. Реабілітований у 1989 р.

10 – Народився Степан Антонович Гапєв (1890 – 1950), чернігівський історик-краєзнавець, перший завідувач Новгород-Сіверського музею і державного історико-культурного заповідника. Репресований. Помер у місцях ув'язнення.

15 – Народився Олексій Григорович Брик (1935 – 2024), прозаїк, педагог, член Національної спілки письменників України, лауреат премії імені М. Коцюбинського та Л. Глібова.

18 – Народилася Любов Василівна Феофілова (1940) – відома бібліотечна діячка області, заступниця директора з наукової роботи Чернігівської ОУНБ імені Софії та Олександра Русових (1987 – 2007). Досліджувала історію бібліотек Чернігівської губернії XIX ст.

19 – Народилася Раїса Борисівна Воробей (1965), директорка Державного архіву Чернігівської області. Кандидат наук з державного управління. Посол доброї волі штату Теннессі (США). Почесна громадянка міст Чаттануга та Джаспер (США). Нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня.

20 – Народився Іван Павловський (1890 – 1938?), митрополит Чернігівський (1921 – 1926), організатор українських парафій на Чернігівщині. У 1936 році заарештований і вивезений до Казахстану, де й загинув.

25 – В с. Іванківці Ічнянського р-ну народилася Любов Петрівна Пономаренко (1955), письменниця-прозаїк, членкиня Національної спілки письменників України, лауреатка премії ім. М. Коцюбинського та ряду інших літературних премій. Закінчила НДПІ імені М. В. Гоголя.

27 – В Чернігові народився Петро Миколайович Савицький (1895 – 1968), поет, географ, історик і мистецтвознавець, відомий на Чернігівщині громадський діяч початку XX ст. Помер у Празі.

Афіша березня

Чернігівський обласний академічний театр ім. Т. Шевченка

13 – «П'ять пісень Полісся».
15 – «Жіночі пристрасті».
22 – «Алло».
23 – «Принцеса на горошині». 12.00
29 – «Жіночі пристрасті».
30 – «Бука». 12.00.
Початок інших вистав о 18.00

Чернігівський обласний молодіжний театр

14 – «Бравий вояка Швейк».
15 – «Гетьман».
16 – «Українське альфреско».
21 – «Goodbyemylowe», або Дівчата, вам сюди.
22 – «Аліса в країні див». 12. 00.
23 – «Сховище».
27 – «Гетьман».
28 – «Падлючі лекції».
Початок інших вистав о 18.00

Обласний філармонічний центр

16 – «Подих весни». Концертна програма. Чернігівський академічний народний хор. Художній керівник та головний диригент Заслужений діяч мистецтв України Володимир Коцур. Традиційні запальні дійства, народні пісні, неповторні оркестрові номери та вокально-хореографічні композиції. 16.00.